

nalis : Ab illo, idem est quod, plus quam ille. Cujus majoris justificationis causam nos docet S. Bonaventura, inquit : « Dominus plus pensat unam humilem supplicationem peccatoris penitentis, quam innumerabiles actiones alicujus justi de se « præsumentis. » Phariseus quidem multis bonis, isque sanctis abundat operibus, scilicet elemosynis, jejuniis, orationibus et gratitudine erga Deum, sed hæc omnia unicum conspurcabat vitium superbiæ; unde S. Paulinus ait : « Quod justitia edificabat, superbia destruebat; ille in corde contrito, sui accusator accipitur et obtinet veniam « de confessis peccatis propter gradum humilitatis, « sancto illo Phariseo, quales Judæi sancti sunt, « reportante, sarcinam peccatorum de jactantia « sanctitatis. » Eandem penitus sententiam de damnosissimo præsumptionis et complacentiæ propriæ crimine, tulit S. Chrysostomus, *Hom. xxxi in Gen.*, inquit : « Etsi quis innumera bona fecerit, « virtutemque omnem absolverit; si tamen magnum quid de se sentit, maxime omnium miserabilis est et miser. » Qui idem S. Doctor in alio quodam loco, *Hom. iv de verb. Isa.*, similitudinem instituit duarum navium, quarum prima pretiosis operata mercibus, Pharisei designat bonitatem et spiritualitatem; altera vero vacua et dissuta Publicanum peccatorem figurat : « Vis tibi dicam, quantum bonum sit humilitas et quantum malum arrogantia; Venerunt due naves, habentes onus, « ambæ portum ingressæ sunt, sed Publicanus pulchre in portum appulit, Phariseus autem naufragium perperussus est; ut disceres, quantum malum « sit animi tumor. » Præsumptio hæc in malacia seu tranquillitate maris denotatur, quia sicut hæc majorem debito confidentiam et securitatem nautis ingerendo, eosdem in præsens periculum precipitat, ita pariter, qui gradiens per viam Domini, abluatur a superbiâ, in extremo periculo versatur. Et ideo forte notanter dicitur : *Phariseus stans; quasi Christus docere vellet, hunc a Phariseo electam esse corporis situm, ut contra omnem se casum firmaret; sed turpiter aberravit, juxta quod scriptum est : Qui se existimat stare, videat ne cadat; I Cor., x, 12; cum metu et tremore salutem vestram operamini. Phil., ii, 12.*

3. — Nimiam divinæ misericordiæ abundantiam obstupescens Jansenius, ait : « Observandum, quanta « sit Dei benignitas, qui tam brevi oratione, tamque « parva penitentia superatus, mox penitentem in gratiam recipit et rursus, quanta sit apud Deum « humilitatis vis. » Didaeus Stella, sollicite considerata Publicani humilitate, plurimis onerata peccatis, hujusmodi tandem discursum adducit : « Si « humilitas cum peccatis tantum valet, ut etiam « Pharisei sanctitatem superet, quid effecisset « eadem humilitas cum pietate conjuncta? Si arrogantia adeo mala est, ut sanctitatem vincat, si

« fuisset cum peccatis aliis copulata, quid egisset. »

4. — Chrysostomus, Publicanum nimia sua in suffereudis Pharisæis contra se insulubris patientia, misericordiam sibi divinam promeruisse existimat, dicens, *Hom. de David et Saul* : « Accepit « probrum et abluit probrum, agnovit peccata et « depositi peccata, et criminum accusatio facta est « illi criminum remissio, quot labores erant Publicano subeundi, jejunando, humi dormiendo, vigillando, bona sua egenis impertiendo, longo tempore in sacco et cinere sedendo, ut illa tam multa peccata posset deponere? At nunc cum « nihil tale fecerit, simplici verbo omnem depositi iniquitatem; ac probra, conviciaque Pharisæi, qui « videbatur illum contumelia affluere, pepererunt « justitiæ coronam; idque sine laboribus, sine « sudoribus et absque longi temporis mora. »

5. — *Pro anima tua ne confundaris dicere verum,* docet nos Ecclesiasticus, *iv, 24, 25, est enim confusio adducens peccatum; et est confusio, adducens gratiam et gloriam.* Publicanus hic non solum se peccatorem profiteri non erubescit, sed suis etiam verbis et actibus enormem se et maximum reum esse protestatur, indignum, qui oculos sublevet in cœlum, dignum, qui omnes a Phariseo patiatu insultus. Ast hæc tanta confusio, qua se exinanivit Publicanus, gratia eundem plurima locupletavit et tam apud homines quam Deum, in terris et in cœlis, in gloria sublimavit; unde S. Ambrosius, *lib. II de Officiis, xvii*, ait : « Multum verecundia placet, « multum conciliat gratia apud Deum; nonne hæc « prætulit Publicanum et commendavit eum, qui « nec oculos audebat ad cœlum levare? »

Quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur; et qui se humiliat, exaltabitur.

6. — Acute advertit Didaeus Stella, Christum tertio hujus sententiæ meminisse in Evangelio, scilicet, *Matth., xxii, Luc., xiv*, et hodie. Sancta Mater Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, tertio pariter per annum, in tribus Evangelis, eandem nobis doctrinam inculcat; neque mirum, quia in Christi, Sapientiæ æternæ et increatæ schola, nulla erat lectio frequentior aut crebrior quam hæc : *Discede a me, quia mitis sum et humilis corde.* Cujus tamen aliam rationem et morealem quidem ipse Stella tradit, inquit : « Ad innuendam triplicem humilitatem, cordis scilicet, oris et operis. »

7. — Lyranus denique hæc adducit similitudinem, a statera desumptam : « Sicut enim in statera « materiali, una parte depressa, altera elevatur et « e converso; sic in statera divinæ justitiæ decretum est, ut, qui elevantur per superbiâ in præsentem vitam, deprimantur per penam confusibilem « in futura, et e converso, qui se humiliant in « presentem propter Deum, in futuro ad gloriam « elevantur. »

Additiones.

a. — *Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo.* Cor hic Publicanus potius quam Pharisæus? Respondet D. Zeno Veronensis, *Serm. I in Psal. xiii* : « Publicanus enim, » ait, « non membratim, sed totus exorat; quia timore totus est « humilis, sua peccata contestans, secundum Domini dictum; a quo procedunt universa genera peccatorum, peccus crebro percutiens, quodam modo cor suum manu verecunde castigat. » Opponitur Publicanus Pharisæo; nam Pharisæus membratim oculis, manibus ac voce sese Deo offerebat, cor tamen sibi retinebat. At Publicanus non membratim, sed ipsum cor Deo, a quo dimanat quidquid in nostra vita est, totum Deo dabat. Deus enim totum cor nostrum habere desiderat. S. Petrus utique magno Dei amore exarsit, nam interrogatus : *Petre, amas me?* Ex vestigio respondit : *Tu scis quia amo te.* Hujus autem ardentissimi amoris lueulentum indicium edidit, siquidem suo et omnium discipulorum nomine protestatus, dixit : *Ece nos reliquimus omnia.* Notale verbum, *omnia.* Ipse autem *Deus pacis,* dicebat

Apostolus Paulus, *sanctificet vos per omnia, ut integer spiritus vester et anima, et corpus sine querela servetur, I Thes., v, 22.* At vero qua sunt que Petrus reliquit? Num forte ad suum erga Christum testificandum amorem sceptrâ dereliquit? Minime, sed potius lacerum rete quoddam, et cariosam quandam deseruit naviculum; at vero, ut ait Origenes : « Magis confidebat de affectu suo, quam « de quantitate rerum relictarum; » sciebat enim quod Deus ille, qui *scrutatur renes et corda,* oculum suum ad affectum, ad amorem et ad cor nostrum directum habeat, non vero ad res illas exteriores; sciebat utique Deum optime perspectum habere, quod modicum donum quod Deo offerebat, ex toto cordis amore ei donaret, hocque omnibus mundi hujus regnis præponderabat.

b. — Bene dicitur, qui *seipsum exaltat, humiliabitur;* non vero qui exaltatur. Aliud enim est honores et gradus quærere, et aliud non quærere, imo contemptos admittere. Ibi enim non honor, sed honoris et prelaturæ reprobarum ambitio. Illi autem qui dignitates fugiunt, et accipere detrectant illis accipiendis, digniores et aptiores fiunt.

DOMINICA UNDECIMA POST PENTECOSTEN

EVANGELIUM MARCI, CAP. VII, VERS. 31

31. Exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ, inter medios fines Decapoleos.
32. Et adducunt ei surdum et mutum; et deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
33. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auricularum ejus, et expuens tetigit linguam ejus.
34. Et suspiciens in cœlum, ingemuit et ait illi : Ephpheta, quod est, adaperire.
35. Et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est vinculum lingue ejus, et loquebatur recte.
36. Et præcepit illis, ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat, tanto plus prædicabant.
37. Et eo amplius admirabantur, dicentes : Bene omnia fecit, et surdos fecit audire, et mutos loqui.

VERSUS 31.

Exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ, inter medios fines Decapoleos.

Exiens de finibus Tyri.

1. — Probe equidem noverat Salvator noster, populum Gentilem sibi in fide esse desponsandum, juxta illud propheticum dictum, *Ose., ii, 20 : Sponsabo te mihi.* Sciebat ex eo coadunandum fore fidelium suorum multitudinem; nihilominus ut omnem declinaret præaveretque Judæorum suspi-

cionem et murmur, transeunt tantum beneficia impertit Gentilium districtibus. Unde Theodoretus ait : « Confestim revertitur. » Id quod etiam, diversis licet verbis, insinuat Theophylactus, dicens : « Non moratur diu in Gentilium locis, sed statim « transit, ne daret occasionem Judæis diendi, « quod prævaricaretur legem, Gentilibus se miscens. » Quia enim, ut Matthæus, *xv, 22*, refert, filiam Chanaanæ, que Gentilis erat, sanaverat, ideo, ne Hebræis occasionem præberet causandi, quod in gratiarum suarum distributione, erga illos partialis esset, parvus vero erga se, de industria,

quævis ad illum adducta infirmorum genera sanare voluit, qua in re etiam docere voluit, ut ex Christiana charitate omnem ex parte nostra removemus a proximis nostris occasionem murmurationis et scandali, ne forte sinistrum alias de nobis sibi formet conceptum.

2. — Dionysius Carthusianus, civitatem hanc divitem et opulentam fuisse observat, prout ex Ezechielis cap. xvi, 27, colligitur. Verba Dionysii, *Serm. i in Ewang.*, sunt: « Quæ fuit urbs antiqua ac opulenta et olim clarissima; » ac proinde, Redemptorem nostrum in ea modico tempore demoratum fuisse mirum non est, quia divites communiter ejus sunt indolis, ut licet nonnunquam in timore Dei vivere incipiant, in eo tamen ut plurimum minime perseverent, *Deut.*, xxxii, 13: *Incrassatus, impinguatus deliquit Deum.*

3. — Est porro et alia ratio, cur civitates hasce adeo cito deseruerit, nimirum ne discipulos suos alicui perversionis exponeret periculo, utpote qui Spiritus Sancti adventu mediante, in gratia nondum confirmati fuerant: *Cum perverso perverteris. Psal.* xvii, 17.

Venit per Sidonem.

4. — Glossa Interlinearis ait, quod « Titus angustia Sidon venatio interpretatur. » Et ideo Albertus Magnus ait: « Transiens ut venator animum, quia Sidon venatio interpretatur; » etenim nulla est ad animas capiendas melior occasio, quam dum inter adamas angustiantur: *Multiplicatae sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt. Psal.* xv, 4.

Ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos.

5. — Erat hic districtus regio quedam, quæ ut Venerabilis Beda assertit, decem sinu suo civitates complectebatur: « Regio decem urbium trans Jordanem ad Orientem. » Interlinearis in illis verbis: *Ad mare Galilææ, a fluctuosam volubilitate* » notat; per vocem *Decapoleos, a mandata Decalogi* » intelligit.

6. — Haymo Halberstadiensis quoque dicit: « Per decapolim designantur Judæi propter decalogum legis. Per mare Galilææ designantur Gentiles, qui timidi erant. Veniens Dominus in mundum relinquit Judæos, qui de præceptis legis erant imbuti et venit ad tumentia corda gentium, ut gratiam ejus, quam Judæi amittebant non credendo, Gentiles reciperent credendo. »

Additiones.

a. — *Et iterum exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem, etc.* Duo hic objicit Jansenius, quæ nobis ad utiles materias pertractandas viam sternunt. Primo, quomodo Christus venerit per Sidonem, qui prohibuerat Apostolis gentium civitates ingredi?

Ideo autem Christus prohibuerat Apostolis has ingredi civitates, quia licet Apostolorum esset officium gentes convertere, quia tamen homini cum malis conversando citius pervertuntur quam convertant, hinc ad gentes eos divertere noluit. Tametsi Propheta regius, bonum esse hominem in societate honorum trinitis repetat, dicens: *Cum sancto sanctus eris, cum viro innocente innocens eris, et cum electo electus eris; Ps.* xvii, 26; verumtamen mox ibidem infallibiliter futurum esse asserit, ut idem homo innocens, electus et sanctus, quamprimum in perversi alienigenæ diuturnum consortium incidere, proliis sit pervertendus. Statim enim subjungit: *Cum perverso perverteris.* Causa vero hujus tam acceleratæ perversionis a vitæ spiritualis Magistris hæc communiter assignatur, quia licet firma et stabilia nobis faciamus proposita cavendi, ne a malorum torrente in illorum rapiamur sequelam, vel mala ipsorum imitemur exempla, attamen quia natura nostra ad vitium prona est, magna cum facilitate ab eodem attrahitur et imbutur. S. Bernardus ad Eugenium scribens, ait: « Ne te dixeris sanum, dolentem latera; » ubi per latera, malos Eugenii indicabat consiliarios, utpote lateri ejus quotidie adherentes; unde statim subdit: « Hoc est, ne te dixeris bonum, malis imitentem. » Idem quoque Mellifluis Doctor, in quadam Epistola sua, salutare quidem esse scribit, cum bonis assidue conversari, sicut et summa laude dignum est in medio perversorum in vitæ bonitate perseverare; cum hac tamen distinctione, quod illud tantæ virtutis sit, quantæ et difficultatis; hujus vero difficultatis rationem duobus similitudinibus breviter exponit, quale nempe est, tangere picem et non inquinari ab ea; in igne sine lesione versari. Etenim virtus in arduo, et circa contraria versatur, et ideo ut secure possideatur ab homine, vel acquiratur, necessum est, ut sensualitati suæ, nec non depravatæ et corruptæ naturæ violentiam inferat, quod non item verum est de vitio, quin potius contrarium, siquidem quilibet homo ad illud naturaliter propendet et inclinatur.

Secundo objicit Jansenius: Quomodo egressus de finibus Tyri, per Sidonem iter instituit ad mare Galilææ, a quo tamen Sidonem longius multo abesse constat quam Tyrum? Respondetur, quod divinus Magister non parebat suo labori, ac itineri, ut nostro commodo consuleret et saluti, et ideo forte per Sidonem inflexit iter, ut per viam aliquos lucrifaceret. Ad amandandum nos quoque in studio lucri animarum.

b. — « Sanata filia Chanaan, » ut ait Theophylactus hic, « non moratur diu in Gentium locis, sed statim transit, ne daret occasionem » Judæis, quod prævaricaretur legem Gentilibus se « miscens, dicendi. » Quamvis enim in regionibus illis Dominus in sanctis ac piis negotiis versetur,

statim revertitur, suo exemplo nos informans, ne aliis scandali occasione præstemus. Magnam enim semper viri sancti, ac servi Dei sollicitudinem habuerunt de edendis bonis exemplis, arcendisque proximorum scandalis. Tametsi Salyator noster S. Petro claves Cœli consignasset, eundem velut ab æterno Patre suo in intelligentia, et altissima divinitatis suæ scientia cœlitus edoctum declarasset, quando ipsum Filium Dei confessus fuit, nihilominus, quia ex nimia affectus teneritudine cœlestem Magistrum suum a redemptione generis humani, quam mediante patibulo crucis, operaturus erat, dimovere volebat; eundem his verbis reprehendit: *Vade post me, Satana.* Cujus tam acerbe reprehensionis rationem immediate subjungit, dum ait: *Scandalum es mihi, quia non supis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominum.* Quibus verbis omnes fidei instruere voluit ut scirent nunquam se Spiritum Dei habituros esse, sed potius spiritum mundi, nisi caveant ne aliis sint ruinæ et offendiculi occasio. Moyses Deo adeo, ut omnibus constat, acceptus et gratus fuit, ut Dominum a facie viderit et tamen, quando mortuus fuit, disposuit, ut S. Michael Archangelus, prout S. Judas in Epistola sua testatur, post multos cum dæmone habitos certaminis conflictus, corpus ejus absconderet et venerationi Judæorum subtraheret: sed cur, obsecro, hanc gloriam, licet accidentaliter, totque aliis sanctis in conspectu locius mundi concessam, quod hunc magnum Prophetam, impedire voluit? Ratio clara est, quia ut B. Petrus Damianus ait: « Quid est, a quod Moyses ab hominum notitia removeretur, nisi ut tollatur occasio, ne qui tam Deo charus et familiaris extitisse cognoscitur, divinus honor illi ab Israeliticæ plebis perfidia præbatur? » Pre omnibus aliis sanctum illum senem Eleazarum quis non admirabitur, qui ab amicis, multisque aliis suavis, ut ad dandum Antiochio satisfactionem, saltem simularet se veritas in lege carnes manducare, intrepide respondit: *Præmitti se velle in infernum?* ejus hanc subjungit rationem: *Non enim ætati nostræ dignum est fingere, ut multi adolescentium arbitrantur, Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum, et ipsi propter meam simulationem, et propter modicum vitæ tempus decipiuntur.*

VERSUS 32.

Et adducit ei surdum et mutum, et deprecabantur eum, ut imponat illi manum.

1. — Lucas Brugensis optime hoc loco notat, quod S. Marcus ex ingenti miraculorum a Christo patratorum multitudinem, quam S. Matthæus, xv, 30, recenset, insigne hoc miraculum præ cæteris describendum suscepit, quod proinde per multas circumstantias in præsentī Evangelio recenset: « In quo singularibus Jesus usus est agendi modis; »

idemque Auctor haud procul a vero abesse existimat, quod omnes alii, hujus tam insignis miraculi fama attracti et permoti, ad Salvatorem convolarint.

2. — Salmeron notat, quod secundum aliorum Evangelistarum contextum, homo iste non ex defectu aut vitio nature, sed dæmonis opera, surdus et mutus effectus fuerit, quia obsessus erat: « Properea merito deductus fuit ad Jesum, cum per se venire non potuisset; » ex quo enim homo ille surdus et mutus, figura quedam erat peccatoris habituali, utique impossibile erat, ut ad Deum recurreret, nisi is ei manum porrigeret, divinoque cum auxilio suo preveniret, inspirando nimirum et movendo servos suos, ut pro eo orarent, *Joan.*, vi, 44: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum.* Miser hic homo, tametsi Christum continuo miracula patrare sciret, ad ejus tamen divinam beneficentiam implorandam ne pedem quidem movit; peccatori namque proprium est, potius a Deo suo fugere et salutem suam declinare. Admiranda est hominum illorum charitas, qui sine ulla remuneratione, hunc mutum et surdum ad Christum perducunt, quia ut S. Jacobus Apostolus, v, 20, scribit: *Qui converti fecerit peccatorem, salvabit animam suam a morte;* sicut enim dæmones nihil aliud adeo sollicitè moliuntur, quam ut eisdem animas a Deo seducant: ita ex alia parte hi, qui Dei sequaces existunt, nihil adeo curant, quam ut eisdem animas ad Dei servitium allicere satagant. Quot sunt, qui peccatis suis immersi, utique se emendarent et vitiorum suorum sordibus emergent, si Christiana fidelium charitas illos ad audiendum Dei verbum et spiritualium exercitorum frequentationem perduceret, sicut illos mundanorum perversitas ad ludos, recreationes, malas et lubricas societates, aliasque profanas recreationes seducere nititur.

3. — Observandum hic quoque est differentia, quæ inter Centurionem et Regulum ex una parte et hunc surdum ex alia intercedit; neque enim Centurio servum suum, nec Regulus suum filium ad Christum adduxerunt, sed tam dominus, quam pater pro infirmis suis Salvatori nostro supplicationes suas obtulerunt. At vero hic surdus et mutus personaliter ad Christum adductus fuit. Et ratio est facilis, quia tam filius Reguli, quam servus Centurionis inhabiles erant, ut Christum accederent, tanquam moribundi enim sese movere handquamquam poterant; hic autem, licet surdus et mutus esset, pedibus tamen suis progredi poterat; ex qua proinde differentia docemur, quod Deus, ut nobis suas impertiat gratias, illam saltem a nobis cooperationem expectet, quæ nobis possibilis est, atque conveniens. Unde Chrysostomus, *Hom. lvi in Gen.*, ait: « Considera, quando quod in nobis est, offerimus, largiter divinam operationem consequimur. »

24. — Salmeron moralem horum verborum sensum adducens, ex prædictis verbis debuit elicit advocatorum, ut scilicet ad imitationem horum spontaneorum bajulorum et oratorum, ipsi quoque ex charitate, pauperum causis et negotiis patrocinentur: « Advocati etiam et iudices agant causas » pauperum, qui loquela destituntur et jus suum « vel non intelligunt, vel proponere non valent. » Porro Glossa Interlinearis per hosce deprecatores, sedulosque intercessores, intelligit: « Patriarchas » vel Prophetas, incarnationem Domini desiderantes. »

Ut imponat illi manum.

25. — Archisynagogus filiae suae resuscitationem a Christo imploraturus, *Matth.*, ix, 18: *Impone, inquit, manum tuam super eam et vivet.* Iterum S. Marco, vi, 5, teste, Christus *infirmos impositis manibus curavit.* Haecque illius petitionis causam in turba præsentii fuisse existimat Salmeron, quia « ita viderant, Jesum alios hujusmodi infirmos curasse. » Nihilominus ad sensum moralem transiens, docet, quod hæc religiose turba supplicia, ut intentum assaqueretur, sequentibus deberit esse vestita conditionibus ut imponat illi manum, non tantum sinistram in timoris, de qua *Job*, xix, 21: *Manus Domini tetigit me*, sed etiam manum dexteram amoris, de qua dicitur, *Psal.* cxviii, 473: *Fiat manus tua ut solvet me.* Et rursus, *Psal.* cxlv, 16: *Aperis tu manum tuam et imple omne animal benedictione;* manum etiam Sacerdotis, ministri Dei, cui dictum est: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* Sacerdotis enim maxime est, manus imponere super ægros, ut bene se habeant.

26. — Præclaram aliam ex hisce verbis doctrinam deducit idem auctor, dicens, nostram quidem partem esse, pro salute proximi intercedere et supplicare; at solius Dei, manum imponere, id est, salutem conferre. « Fac quod tu potes; et Deus præstabit quod tu non potes: *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam.* *Psal.* cxxvi, 1. »

27. — Denique Simon de Cassia ingeniosum simul et morale circa hæc verba insulit discursum, inquit: « Habet autem quid occulti mysterii et moralis, quod manus expellitur imponenda; ut eadem manus sit plasmans et liberans: *Manus tuæ, Domine, fecerunt me et plasnaverunt me.* *Psal.* cxviii, 73. » Neque enim incredibile est, turbam hanc, celesti suggerente Spiritu, cognovisse, quod Christus verus esset Creator, possetque corpus hoc defectuosum sanare, restituendo illi omne id, quo ipsum inimicus infernalis spoliaverat, nam teste Dionysio Carthusiano: « Factus fuit talis a dæmone, ipsum possidente, qui usum lingue et aurium impedit in eo; unde in *Matthæo* legitur: *Tunc oblitus est dæmonium habens, cæcus et mutus.* » *Matth.*, xii, 22. » Notandum vero, nullam de hæc

turba fieri mentionem reddendi auditus aut loquela, sed tantum *deprecabantur, ut imponat illi manum;* quasi dicerent: Proflitemur, te ipsum illum esse, de quo S. Propheta David testatur: *Manus tuæ, Domine, fecerunt me et plasnaverunt me, totum in creavit.* Cognoscebat utique hanc causam esse manum, quæ S. Zacharie, S. Joannis patri loquelam restituit: *Etenim manus Domini erant cum illo; apertum est os Zacharie.* *Luc.*, i, 66.

Additiones.

a. — *Et adducunt ei surdum et mutum.* Hæc mala invenerunt hunc hominem ob sua peccata; de ipso enim sanato dicitur: *Loquebatur recte;* quod interpretari potest, non solum expedite et absque balbutione, sed etiam bene et consone, quasi quod antea esset linguosus, et male proferret verba, modo vero infirmitate depulsa morigeratus, ac in sermone prudens; ideo ergo hæc mala eum apprehenderunt, ut ipse in sua castigatione emendaretur, ac ab ipsis vitis respiceret. Suam enim Deus offert misericordiam, nosque invitatus et remissa castigat, supplicia ad nostram ordinans utilitatem, nunquam a divina misericordia separata, licet nos ipsi eadem per peccata nostra provocemus. *Expectat Dominus ut misereatur vestri, et ideo exultabit parcens vobis.* *Isa.*, xxx, 18. Cum patientia non præstolatur, et expectat, ut suam nobis misericordiam exhibeat, idque cum non minori sollicitudine et anxietate, ac si ab hoc, exaltatio et gloria ejus dependet. D. Chrysostomus, in sermone quodam, cui titulus: *Dæmones non gubernare mundum*, inquit: « Nunc mihi sermonem meum memoria tenete, « unquam ex ea elabi sinite: Deum nimirum, non modo cum afflicti beneficiis, sed etiam cum punit, « bonum esse ac benignum, nam et ipsius poenæ ac supplicia beneficiorum ejus sunt pars maxima et providentiæ genus maximum. Cum ergo famem, « pestes aeris, siccitates, imbres continuis, et aeris « inæqualitates, vel aliud quidpiam videris, quo « genus humanum puniatur, ne ægre feras, neque indigneris, sed adora rerum illarum Auctorem. « Ille quippe est, qui hæc omnia peragit et corpus castigat, ut anima emendetur; juxta illud « Psalmistæ: *Cum occideret eos, tunc quærebant eum et dæculo veniebant ad eum.* Medicus non cum ægrum in hortos ac prata deducit laudandus est tantum, nec cum in balnea et piscinas « aquarum, nec cum opiparum mensam apponit, sed cum lecto affligit, et domum convertit in « carcerem, cum secat et urit, cum acerbis porrigit medicamenta, ex quo medicus est. An non igitur « absurdum est illum tot malis illatis, medicum « vocari, Deum vero si quid tale presiterit, si « famem et mortem invexerit, blasphemare, atque « illi curam universi detrahere? » S. Antonius de Padua similiter hæc misericordie Dei supplicia sua

in beneficium nostrum ordinandi inventionem, his verbis considerat: « Misericordiam providit ut « juxta quantitatem delicti et culpe, quosdam « videlicet inspirando, quosdam comminando vel « percutiendo reducat. »

b. — Venerabilis Beda hosce adductes describens, amicos et consanguineos hujus hominis fuisse affirmat. Alii vero de turba fuisse dicunt, et inde maxime laudandi, quia charitatis affectum huic misero non denegaverunt; et certe laudabilis hic populus qui saluti proximi sic prospicit. Nam sicuti discipuli dæmonis propriis tantum student commodis, ita Dei discipuli salutem promovent etiam alienam, idque veræ charitatis motivo, quæ nos veros fideles esse ostendit; illius autem defectus convincit nos dæmones esse sequaces. Christus Salvalor noster in celeberrimo sermone illo quem in ultima Coena, quando a discipulis quoad præsentiam corporalem separandus erat, ad eosdem habuit, certiores illos facere voluit de signo ex quo agnoscerentur tanquam veri discipuli: et doctrinæ suæ professores et sectatores, dum ait: *In hoc cognoscent omnes, quod discipuli mei estis.* Sed ex quo signo id dignoscendum erat? Num forte ex dono prophetiæ? Ex omnium idiomatum, seu linguarum peritiâ? Ex scientia et sapientia infusâ, in qua emicent? In collata ipsi super dæmones potestate? Ex idolorum demolitione, ex variorum populorum conversione? Ex arcanorum mysteriorumque divinorum revelatione? Ex paupertate apostolica? Ex libenter et patienter tolerata crudelissimorum suppliciorum carnificia? Ex patris portentis, cæcis illuminatis, ex auditu surdis, loquela mutis, vitæque defunctis restituta? Minime gentium, quia miracula supernaturalia patrare non est indubitatum solide stabilitisque sanctitatis signum, aut argumentum; quia probabilis, valdeque fundata est variorum Doctorum opinio, quod etiam Judas traditor vera patrarit miracula; imo multis eorum, quos mundus sanctos esse arbitratur, Dominus dicit: *Discedite a me operarii iniquitatis.* In quo igitur: *In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* Unde Chrysostomus ait: « Omissis miraculis, dilectionis « hoc signo notat, quando hæc maxime sanctorum « hominum est incidium. » Hi qui cum proximis concordēs non sunt non merentur nomen fratrum, nec ab Ecclesia pro fidelibus recipiuntur, aut agnoscuntur. Unde in sacris Cantibus verba illa dolore plena leguntur: *Filii matris meæ pugnaverunt contra me.* Circa quæ merito quæri potest, cur Sponsa illos fratres suos non appellet, cur ab illa per circumcriptionem: *Filii matris meæ?* Pro responsione notandum, quod in eadem periodo rixarum mentio fiat: *Pugnaverunt.* Qui ergo amorem fraternum non habent, nec curant, non merentur ut a Sponsa, id est, ab Ecclesia agnoscantur pro fratribus, id est,

pro fidelibus et sequacibus suis. S. Chrysostomus Joabi factum, quod commisit quando amasiam traditor occidens dixit: *Salve mi frater, et tenuit manu dextera manum Amasiaz quasi oculos eum,* hoc inquam mente recolens S. Doctor ait: « Fratrem « te vocat, et quasi hostem te occidit. »

c. — Non constat mutum fuisse dæmoniacum, licet id existimet Theophylactus. At si hoc ita esset, Evangelista expressisset, ut in aliis miraculis, id fieri solet a sacris Scripturis; cum dæmonis ejectio spectaret ad miraculi commendationem. Magnæ tamen hæc sunt corporis infirmitates, sed majores animæ; insigne malum est surditas animæ, sed nec minus lingua privatio, ejus etenim salus in loquendo consistit per confessionem. *Vide quæ diximus de mutis, Dom. III. Quadrag.* Insuper surditas ad audiendum verbum Dei nos efficit prosperitas temporalis.

d. — Non sunt homines isti contenti quod pro absente loquerentur, sed ipsum etiam adducunt, ac ante oculos Christi presentant, ut visa summa hominis miseria, divinam pietatem ad subveniendum allicerent; sæpe quidem non rogatus Dominus similia patravit miracula; ad quid ergo voluit, ut hic homo, suis gressibus ambulans, adduceretur et pro eo adducens deprecarentur? Sic, scilicet, sese Christus semper ostendit corporum et animarum curatorem, ut nostrum se meminisset esse Doctorem; et ideo adduci coram se surdum et mutum voluit, ut instrueretur, quod Deus semper velit, ut quantum in nobis est, Deo auxilium conferenti collaboremus, et operationem nostram adjungamus, et tunc ipse præstans suum adjuvamentum, totum perficit, complet et absolvit. Ad rem pulchre D. Chrysostomus, *Hom. LIII in Genesi*, ait: « Considera « quando, quod a nobis est, offerimus, largiter « divinam operationem consequimur; nam ne desides et supini simus, vult etiam nos aliquid conferre, quo sic sua declaret, et non totum sit « superni auxilii, sed oporteat etiam nos aliquid « simul afferre; neque a nobis exigit totum, sciens « infirmitatis nostræ excellentiam, et servans suam « misericordiam; et volens aliquam occasionem « offerre, ut suam declaret liberalitatem, expectat « ut offeramus, quo a nobis sunt. » Assistentia enim Dei, qua in tentationibus protegitur, nostram exigit cooperationem. Consulebat propterea nobis S. Apostolus, *II Cor.*, vi, 4, dicens: *Exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiat; ait enim: Tempore accepto exaudiet te.* Ecce verum hoc, exaudiet, supponit animam prius ad Deum fuisse preces, eique se commendasse. « Quis tam immanem pugnam, » verba sunt S. Thomæ de Villanova, « tot laqueos tot insidias vincere aut declinare « poterit, nisi Dei fuerit protectione munitus? Quid « faciet homuncio fragilis et ignorans, tot venenatorum serpentium cuneis circumvallatus? Unicum

« ei superest remedium, divinum implorare subsidium, caelestem invocare tutelam. » Ex parte igitur nostra succursus divinus postulandus est, quia, « Dii facientes adjuvant. » *Protegam eum quantum cognovit nomen meum; clamabit ad me, et ego exaudiam eum.* Ostendit deinde idem Villanovus Deum ex parte sua non desesse, ut nobis succurrat; at nos eum non invocamus: « Nulla est tibi exco-satio, si cadis, nulla quærelæ ratio, si lapsus in peccata damnaris. Noli causari, noli allegare, quod fragilis et cæcus eum astutissimo et fortissimo serpente conflixisti. Quid mirum, si cado, si superior, si prosternor? Quis ego eram ut eum tanto gigante configerem? Non æquo Marte pugnabam, non cum æquali decertabam. Quæ est hæc iustitia, ut cum impari certamine victus perpetuo damner abyssos, et supplicio deputer sempiterno? Audi peccator: Aderat tibi Deus a latere. Angelorum subsidium tibi paratum erat. Quare non clamasti? Quare non invocasti? Cur de tuis viribus confidisti? Cur solus cum multis certare presumpisti? Cur paratos Angelos tecum in prælium advocare neglexisti? Tua culpa, tua superbia, tua inertia, victus es, ac propterea ponas victus lues. »

e. — *Et deprecabatur eum ut imponat ei manum.* Non vacat mysterio, quod hi viri deprecabantur Christum, ut imponeret huic misero et afflicto manum. D. Ambrosius, in *Psal. cxvii*, super hæc verba: *Manus tuæ fecerunt me*, scribens, *Serm. x*, ait, et simul nobis aperit mysterium: « Magnæ commendationis exordio usus est, ut opus Dei se esse diceret, quo facilius citra operis sui gratiam favor inclinaretur Auctoris. » Et sicut David citius impetrare sperabat, quia opus manus Dei se esse proponebat, sic et hi adducentes, per impositionem manus idem remonstrare volebant, ut eo citius impetrarent quod volebant. Unde maximum hominis est beneficium, dum corpus ex luto compactum, flatuque suo animatum, ad maximam utilitatem illi impertit Deus, quia propter ad gratiarum actionem obligatur. Deum alicui dare quod sit in rerum natura, quocumque tandem modo, beneficium magnum erat, quia illum hoc faciendo e nihilo eduxit; at vero Deum nobis dedisse esse aliquid adeo nobile et sublime, quis idipsum per æquivalentem gratitudinem recompensare valebit? S. Antonius, in sua Summa, de hac materia disserens, hæc instituit considerationem: « Invitant creature ad redintegrandum Deo, quia omnes, exceptis An-gelis, sunt inferiores nobis; et cum Deus potuerit nos facere vilissimas creaturas, nobilissimas fecit. » Narrat quoque, quod dum SS. Patres in eremo, in conferentiis suis spiritualibus congregati essent, unus illorum dixerit: « Benedictus Deus qui fecit tibi innumeratas et mirabiles creaturas, ex quibus nulla est, quæ me non doceat Deum

laudare et regratiari. » Quod audiens quidam qui modicum habebat vitæ spiritualis experientiam, eidem opposuit dicens: « Quomodo te doctum dare Deum habeo? Et respondit ille: « Multum quidem et multipliciter: nam cum intueor illud animal, ita horribile in aspectu, veneno plenum, et corpore turgidum, super pectus gradiens super terram, oculis transversis, considero Deum talem me potuisse facere; fecit autem rationabilem creaturam sui capaces. » Si enim Deus nos fecisset esse scilicet, arborem, viperam, magnum utique fuisset Creatoris beneficium; at vero ex quo nos creavit, esse tam sublime nobis dedit, longe majus nostram sibi astrinxit gratitudinem.

f. — Pulchre nec minus pie in hunc locum scribit Simon Cassianus, *lib. V, cap. xv*: « Habet autem, » ait, « quid oculi mysterii, et morales, quod manus expetit imponenda, et tandem manus sit plasmans, et liberans. » Bene enim conceit erat viri quod Deus, in primo molimine rerum, suis manibus et pulvere terræ hominem in elegantem Dei imaginem formaverit. Petunt ergo, ut ipasmet manus admoveat, ut hominem a tanta infirmitatis oppensione liberet. Sciebat enim quod Deus illius quod creavit, magnam solet gerere curam, illud amare, in illo quasi thronum et Paradisum collocare, necnon multis donis cumulare.

VERSUS 33.

Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in aurículas ejus, et exprensit tetigit linguam ejus.

Et apprehendens eum de turba seorsum.

1. — Græcus textus habet: *Cum seduisset eum de turba seorsum.* Multæ porro sunt horum verborum interpretationes, factæ a Doctoribus et sanctis Patribus. Dionysius Carthusianus ideo miserum hunc separatim fuisse a turba existimat, eo quod Christus hanc judicavit indignam, quæ miraculum videret, ob nimiam vitium curiositatis: « Quia turba fuit indigna videre istud miraculum quoniam forsitan ex curiositate optavit aliquid rarum videre. » Euthymius ait: « Cognoscens multitudinem quosdam esse immiticos, qui reprehendere rent. » Theophylactus vero, ideo factum censet, quia non erat arrogantia sectator, qui se humiliaverat usque ad nostram inopiam. Quocumque coincidit illa Chrysostomi doctrina, inquit: « Ut divina miracula non faceret manifeste, instruens nos vanam gloriam ejicere et tumorem; nihil enim est, ex quo aliquis sic miracula operetur, sicut si humilitatem colat et modestiam sequatur. » Idem punctum attingit Jansenius in illis verbis: « Nolens miraculum manifeste facere, ne videretur popularis laudis affectator. » Vel tandem etiam cum Theophylacto dicere possumus:

« Ut plurimum noluit coram multitudine miracula facere, nisi propter videntium utilitatem. » Cognoverat indubie Christus, majorem hujus turbæ partem, nullum ex miraculo publico habituram esse emolumentum et ideo omnem declinaturus offensæ occasionem, in locum secretiorem recessit.

2. — *Omnia in figura contingebant.* Unde Eusebius Gallicanus, in hac turba, multitudinem dicit signari vitiorum: « Hæc enim turba, de qua hic homo a Domino trahitur, vitiorum est multitudo, qui de hac turba non trahitur a Domino, non sanatur. »

3. — Alia insuper hujus recessus ratio dari potest; figurabat namque, ut diximus, hic mutus et surdus peccatorem, multa vitiorum consuetudine depravatam; et ideo Christus eum sanaturus, singulari cum industria a turba sequestravit: « Ad designandum, » verba sunt Dionysii Carthusiani, « quod spiritualiter muti et surdi, secreta admoneantur sint atque docendi, ne ex humano rubore retrahantur ab advertentia et penitentia. »

4. — Beda in homilia hujus Dominicæ sequentem nobis tradit moralitatem: « Prima namque salutis spes est, quemlibet assuetos vitiorum tumultus, turbasque deserere. » Glossa Interlinearis de strepitu mundi intelligit, ut glossa ordinaria habet: « Seorsum a turbulentis cogitationibus et actibus inordinatis, sermonibusque incompositis educitur, qui sanari meretur. » Ratio autem, quare Deo adhaesurus, suæque salutis consultatur, se necessario a mundo sequestrare debeat, hæc adducitur ab Hugone Cardinali: « Qui vult sanari a peccatis, debet tumultum mundi evitare, quia corrumpunt bonos mores colloquia prava. » Quod idem insinuat Dionysius Carthusianus, *Serm. n in hac Dom.*, dicens: « In hoc datur intelligi, quod eos, quos Deus a vitiis curat et salvat, oportet prava vitare consortia, atque a communi hominum, per latam perditionis viam ambulantium, conversatione discedere. »

5. — Albertus Magnus dicit: « Tunc homo per Jesum a turba seorsum educitur, cum illa fugit et respicit, quæ amatores mundi frequentare consueverunt. » Penitentiam enim acturi de excessibus præteritis, per aliam nos viam gradiamur oportet, fugiendo imposterum omne illud, quod hucusque occasio existiterat offensæ. « Neque ullatenus salvari putandum est, » ait Beda, « quam diu quis inordinatis motibus adherere, supervacuis vitiis delectari, turbulentis cogitationibus non timet devastari. Mundus, quod suum est, diligit. » Impossibile est, nos in vana vitæ libertate degentes, Christum sequi. Paralyticus Evangelicæ 38 annis incessanter aiebat in probaticam piscinam intronitum, at aliis magis industrii semper prævenientes, spem ejus eludebant; idem postea a Christo sanatus, jussusque lectum portare, repre-

henditur ab inimicis objicientibus, *Joan.*, *iii*, *10*: *Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum.* De alio similiter paralytico testatur S. Lucas, *v*, *19*, quod, ut Christo sisteretur, tectum solvi necessarium fuerit: *Ascenderunt supra tectum et per tegulas submisserunt eum ante Jesum.* Cujus facti necessitatem ipemet S. Evangelista subjungit, nimirum: *Non invenientes, quæ parte illum inferrent præ turba.* Cæcus lumen flagitans oculorum suorum, a turba pariter objurgatur, *Luc.*, *xviii*, *30*: *Et qui præibat, increpabat eum, ut taceret.* Zachæi affectum desiderantis videre Salvatorem, præpediebat populi multitudo, *Luc.*, *xix*, *3*: *Quærebatur videre Jesum, quis esset, et non poterat præ turba.* Quid multis certo certius est, ipsa experientia teste, semitam mundi contrariari illi, quæ est via Dei et salutis nostræ. « Prima salutis janua est, » ait Beda, in *Marc.*, « infirmum apprehendente Domino de turba seorsum educi. » Hancque ipsam sequestrationis et a turba recessus causam fuisse ostendit: « De turba seorsum educi, cum mentem peccatis laqueis præsumptivæ suæ pietatis illustrans, a consuetis humanæ conversationis moribus avocet, atque ad sequenda præceptorum suorum itinera provocat. »

6. — Salmeron dicit: « Opus est, ut separatur a turba, id est, ab occasione peccandi, cuius una maxima est pars, mala societas, de qua Apostolus *lus*: *Corrumpant bonos mores colloquia prava.* »

7. — Propterea etiam advertendum est, quod Christus digitos surdi auriculis intronitones, qui idem spiritualiter suas ei divinas illustrationes impertiebat, nos docere voluerit, opus esse dicta sequestratione, si cum, ipsiusque dona cum animarum nostrarum fructu recipere velimus; et ideo S. Augustinus se ad Deum conversurus, totumque corpus illi reseraturus, divinis gratis donisque celestibus recipiendis indidoneum se existimavit, nisi in solitudine degeret, omni proscripto sodalio: « Solitudo enim mihi, » inquit, *lib. VIII conf.*, *xii*, « ad negotium flendi aptior suggerebatur. » Id quod attestatur et Spiritus in verbis illis: *Ducam eum in solitudinem et ibi loquar ad cor ejus.* Hugo de S. Victore querit: « Quid est, quod semper loquitur in secreto Deus? » sibi que ipsi respondet: « Nisi quod nos ad secretum vocat. » Semel quidem iterumque in Cantibus Cantiorum Sponsa, figura dilectæ Deo animæ, deprædicatur, nobisque tanquam sublime celestium donorum et gratiarum fastigium representatur, at eo tantum tempore, quo inimica multitudini sola in deserto reperta fuit. *Cant.*, *ii*, *6*: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi, ex aromatibus myrræ et thuris?* Et iterum, *Cant.*, *viii*, *5*: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, delictis affluens?* Admiranda illa sacre Apocalypseos mysteria S. Joanni non alibi, quam in solitudine exhibita fuere, *Apoc.*, *xvii*, *3*: *Abstulit*

me in desertum. Eamdem in secessu gratiam experiebatur anima illa, quae dicebat, *Osc.*, III, 5: *Cognovi te in deserto, in terra solitudinis.* Hic addere placet illud S. Augustini, de S. Monachi, desertum incolentibus scriptantis testimonium: « Desertissimas terras incolunt, perfruentes colloquio Dei, qui parvis mentibus inhaerunt. » Imo teste Angelico Doctore, conservandae cordium nostrorum puritati et munditiae, secessus servit necessarius: « Pro puritate cordis solitudo est sectanda. » Orientalium ditissimus, mulorumque Dominus populorum Propheta Job de seipso asserit: *Requiescerem cum regibus et consulis terrae, qui adhaerent sibi solitudines.* Quae verba interpretans S. Gregorius, existimat Primates illos veras sibi edificasse solitudines, ubi, in medio licet mundi, interque alios subsisterent, ita nihilominus vitae suae rationem instituebant, quasi extra mundum soli degerent, sine ullo temporalium bonorum affectu: « *Adhaerent solitudines*, id est, de corde suo terrena desideria expellunt et seipso a tumultu mundi, quantum possunt, elongant, ut soli sint et idonei « loqui cum Deo. »

8. — Docte advertit Lucas Brugenensis, quod Christus miserum hunc pristinae sanitati restitutus, duxerit « Extra turbam populi, non tamen « extra populorum suorum et eorum, a quibus « offerebatur consortium. » Quia sicut antiquorum perversorum sodalium consortium perniciosum est respicienti, perque viam poenitentiae ad Deum redeunt, ita e converso eum idem utilis est et necessaria bonorum, piorumque conversatio, ut per exemplarem eorum vitam, sanctasque admonitiones stabiliantur in bonis: *Cum Sancto Sanctus eris, cum viro innocente innocens eris. Psal.* XVII, 26.

Misit digitos suos.

9. — *Misit verbum suum*, inquit Psalles regius, *Psal.* CVI, 20, et sanavit eos, et eripuit eos de interfectionibus eorum. Potuisset Christus unico verbo, imo uno simplicissimo voluntatis suae actu hunc afflictissimum sanare, prout mundavit leprosum, dicens, *Matth.*, VII, 3: *Volo, mundare; et confestim mundata est lepra ejus.* Quemadmodum et in filio viduae didicimus factum, *Luc.*, VII, 14: *Adolescens, tibi dico surge.* Ad quod igitur hunc surdum et mutum sanaturus, tanta adhibet media? In quem tamen primo turbam inducit, ut intercedat pro infirmi liberatione, deinde ipse manu apprehensa, eum a multitudine sequestrat, postmodum digitos in aures surdi immittit, linguamque mali saliva sua conspergit, cur tandem elevatis sursum oculis ingemiscit? Sapientia increata miraculum hoc diecis circumstantiis insigniri voluit, ut doceremur, eam in negotiis salutis nostrae non tantum operari et desudare, quantum potest ex parte sua, sed cognoscere minus insuperabilem propemodum difficul-

tatem illam, quae se offert in conversione inveterati cujuscumque peccatoris, qui ad omnes, tot inspirationibus infernis, tot tribulationibus et penis, tot Praedicatorum monitis et minis replicatis, Dei voces surdaster obduruit in auditu cordis sui. De quo dicitur, *Ezech.*, XIV, 12: *Multo labore sudatum est et non exiit de ea, scilicet peccatoris inveterati anima, nimia rubigo ejus.* In Hebraeo textu dicitur: *Non exiit rubigo abominationis et obstinationis.*

10. — Aliam insinuat rationem Salmeron hinc verbis: « Ut ostenderet se ita salutis aeternae mediator esse, ut velit salutis adiumenta non « negligi, sed suscipi debere. » Possent, quidem Deus, vi sapientiae et omnipotentiae suae, perfectam operari salutem nostram, quia, *Luc.*, I, 37: *Non est impossibile apud Deum omne verbum;* at ita negotium disperiit, ut velit a nobis etiam applicari media et instrumenta, a se hunc in finem provide ordinata: verbum scilicet Dei, orationes, frequens Sacramentorum exercitium et similia alia. Subjungit idem auctor aliam adhuc in loco citato causam hujus facti, dum ait: « Ut ostenderet, quam grave sit et « difficile, eum hominem revalere, qui neque « bona audit, neque bona loqui potest, et ad hoc « malum, non naturali quodam defectu, sed demonis malitia pervenit. »

11. — Victor Antiochenus opinatur, Christum hoc digitorum suorum tactu significare voluisse miraculosam et supernaturalem sacratissimam suae humanitatis virtutem: « Inferit digitos in aures ejus, cum solo verbo miraculum patrare voluerit, quo « corpus, modo qui verbis exprimi nequit, ipsi « unitum, animaeque intelligenti ac rationali informatum, divinae virtutis vim et energiam obtinere « commonstret. » Eadem est sententia Dionysii Carthusiani dicentis Christum hoc fecisse, « ad « intendendum, quod divinitas sua operabatur per « corpus suum et corporis membra, tanquam per « instrumentum proprium animatum conjunctum. »

12. — Salmeron ex hoc digitorum Christi tactu, laudabilissimum elicit, inque Ecclesiae frequentatum SS. Reliquiarum usum: « Ut ad infirmas nostras sublevandas, doceret nos, quae « sancta sunt vel ad Martyrum reliquias spectant, « vel quae per Ecclesiam, benedictionem et sanctificationem habent, adhibere. »

13. — Albertus Magnus aliud in hisce digitis contentum docet esse mysterium: « Digitus isti « significant virtutem operativam, qua cuncta condidit per potentiam, sapientiam et bonitatem; « *Isa.*, XI, 12: *Qui appendit tribus digitis molem « terrae.* »

14. — Devota haec turba, afflictissimi hominis efflagitans sanitatem, non duas, sed unam tantummodo manum Christi imponi rogat: *Deprecabantur ut imponeret illi manum.* Sed Deus noster, qui sancta

Matre Ecclesia teste, « abundantia pietatis suae, « merita supplicum excedit et vota, » non una, sed duabus infernum sanat manibus: *Misit digitos suos.* Euthymius dicit: « Unum quidem manus « dexterae in dexteram aurem, unumque sinistrae « in sinistram, propter angustiam et profunditatem « auditus, ut hunc acuat. » Insuper considerandum occurrit, quod Christus eodem, quo fuit modo a turba rogatus, infernum sanavit, quod etiam ab eodem sapientissimo Salvatore factitatum esse advertit S. Ambrosius, *lib. V in Luc.*, in sanatione leprosi; quemadmodum enim hic obtestabatur, dicens: *Si vis, potes me mundare,* ita pariter Christus, unico *Volo*, eum ab omni infirmitatis malo eripuit, dicendo: *Volo, mundare;* unde dictus Ecclesiae Doctor ita concludit: « Illud mirabile, quod eo « sanavit, quo fuerat obsecratus. »

15. — Hi digiti Christi, juxta communem Interpretum expositionem, dona significant et gratias Spiritus Sancti, qui Patris digitus nuncupatur ab Ecclesia: « Dexterae Dei tu digitus. » Similiter et a Christo, *Luc.*, XI, 20: *Si in digito Dei eicio daemonia.* Unde Hugo Cardinalis ait: « Idem appellatur digitus et Spiritus; manus Filii, digitus Spiritus Sanctus, a quo diversa dona quasi juncturae. » Mysteriosam hanc digitorum cooperationem adhibebat Christus, non modo quod miser ille a diabolo, qui mediante Spiritu Sancto fugatur, obsessus esset, sed etiam perpetrandi causa miraculi, ad ostendendum scilicet effectum ejusdem Spiritus Sancti, quem Magi Aegyptiaci coram Pharaone, licet invitati, profitebantur dicentes, *Exod.*, VII, 19: *Digitus Dei est hic.* Glossa Interlinearis per digitos intelligit, « verba Spiritus. » Glossa ordinaria dicit: « Digiti, qui in aures mittuntur, verba Spiritus Sancti, de quo dicitur: *Digitus Dei est hic.* » Beda ita dicitur: « *Misit digitos suos in auricularum,* cum « dona Spiritus Sancti, aures cordis ad intelligenda « ac suscipienda verba salutis aperit. » Dona illa caelestia aures adaperient cordis ad audiendam Dei vocem, intellectum illustrant luce Veritatis aeternae, nosque divinis inspirationibus obediens et dociles efficiunt.

16. — Ad sanandum peccatorem mutum et surdum, teste D. Thoma, *Serm. in hac Dom.*, requiruntur digiti: « Necessaria est donorum et gratiae Spiritus Sancti suscepio; » citatque pro se illum Glossae textum: « Digito in auriculum mittit, cum per « Spiritum Sanctum aures cordis, ad intelligenda « et suscipienda verba salutis aperit. »

17. — Dionysius Carthusianus, in *Marc.*, in hisce digitis virtutem contemplatur discretionis: « Quia « per digitos, ratione articulationis et distinctionis « ipsorum, significatur discretio. » Advertant hic omnes illi, quibus ex vi officii, mutos et surdos spirituales curare, animasque in peccatis inveteratas ad poenitentiam reducere incumbit. Ad aperien-

dum autem aures interiores hominis, et spiritualiter surdi, discretio magna exigitur.

18. — Quare porro Christus digitos potius quam manum ipsam hunc mysterio adhiberet, diverse ab Expositoribus variis, aequae morales adducunt rationes. « Digiti potius quam manibus aures aperiantur, » inquit Angelus Paz, in *Marc.*, « quod « durioribus Christi operibus, videlicet poenitentiam « et angustis, necnon molestiis, quae imponuntur « tem involverit, melius a vitibus homo retrahatur, « quam praemis et mollioribus, quae in carnositate « manuum designantur; digiti enim per ossa asperiores sunt. » Non est, cur animum despondeamus in adversis et tribulationibus, aut quando, cum Rege Israel, de persecutione et subjugatione informamur per Michaeam; omnia namque haec ordinat Deus ad recludendas aures cordis nostri, clausas ceteroquin vocibus divinis, ut tandem adversitatum compulsis, auditum praebearis veritati, qui nequibat extorqueri in prosperis.

19. — Albertus Magnus pariter in digitis supplicia considerat justitiae divinae: « Per digitos, qui « per articulos distinguuntur, quid aliud intelligitur, « nisi discreta sententia Dei, quam in extremo judicio profert contra omnes operarios iniquitatis: « quam unusquisque recipit, prout in corpore ges- « sit, sive bonum, sive malum. Necesse habes, o « peccator, ut Dominus hos digitos suos in aures « tui cordis immittat, ut videlicet quasi jam suo « tribunali assistas, contra te aeternae damnationis « sententiam proferendam pertimescas. »

In auricularum ejus.

20. — Salmeron verba haec peccatori applicans, necdum justificato, eum aures asininas habere affirmat: « Auricularum autem asini habet homo ante « malis, nondum justificatus; ante fidem enim non « credit, nec intelligit, nec sapit, quae sunt spiritus « Dei, stultitia enim est illi. » Addeat porro auctor idem illum Actuum Apostolicorum textum, ubi praedicante Athenis Apostolo, multi dixisse leguntur, *Act. Ap.*, XVII, 18: *Quid vult seminiverbis hic?* « Ejusmodi auricularum percipit, de quibus Apostolus, « *II Tim.*, IV, 4: *A veritate quidem auditum avertent, « ad fabulas autem convertentur;* et ut istorum « dicuntur auricularum, ita virorum justorum dicuntur « aures, quia jam sunt cordis a surditate, quibus « sapiunt divina. »

21. — Interrogaverit forte quispiam, quare increata et incarnata Sapientia primo loco surditatem curare voluerit? Ad hoc respondet Angelus de Paz: « Incipit ab auricularum curatio hujus, quia vim totam « Satan in eis posuerat, et robur fortitudinis suae « in surditate hominis collocarat; quantum enim « homo respicit audire verbum Dei, est sub damnatione. » Praeterquam quod infallibilis sit S. Apostoli sententia, *Heb.*, XI, 6: *Sine fide impossibile hic*

placere Deo. Et iterum, Rom., x, 17: *Fides est ex auditu*. Nihilominus per digitos intelligendo Spiritus Sancti dona et gratias, quis non videt, quod, ut coopereremur iis, prima omnium necessaria sit spiritualis auditus nostri restitutio? *Psal.* xcvi, 8: *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra*. Aures nostrae patule et aperte maneant oportet vocibus et verbis divinis, si digitorum Dei operationem in nobis experiri affectemus: *Spiritus ubi vult, spirat, et vocem ejus audis. Joan.*, iii, 8.

Et exspuens.

22. — « Sputum quoque capitis et oris Domini, » inquit Beda, in *Hom. hujus Dom.*, « verbum est Evangelii, quod ex invisibili divinitatis arcano « sumptum, visibile mundo, ut sanari posset, « ministrare dignatus est. »

23. — Dionysius Carthusianus, in *Marc.*, in hac saliva sapientiam designari docet: « Quia per salivam, sine qua verba formari non possunt perfecte, sapientia figuratur, sine qua nemo rationaliter loquitur; exspuit ergo et tetigit linguam « surdi ac muti, ad insinuandum, quod, qui mutus « est a proclamatione verborum celestium ac salubrium, recte et meritorie loqui non potest, nisi « divina sapientia perfundatur; propter quod orat « Apostolus, ut datur sibi sapientia in apertione « oris. »

24. — S. Antonius de Padua ita explicat: « Saliva dicitur, dum est in ore; dum projicitur, « sputum; sputum namque Dei est sapor divinae « sapientiae, quae dicitur Ecclesiasticus, xxiv, 5: *Ego « ex ore Altissimi prodivi.* »

25. — Theophylactus porro Christum in hoc sputo, divinitatis suae effectus declarare voluisse perpendit: « Ut ostenderet omnes partes sanctae « carnis suae sanctas ac divinas esse, adeo ut et « sputum solveret vinculum linguae; tametsi super- « fluitas sit omne sputum, sed in Domino admira- « bilia erant et divina omnia. »

Tetigit linguam ejus.

26. — « Tetigit digito, » inquit Lucas Brugensis, « saliva tincto; » non intra mati fauces spuebat Christus, sed decentiori usus methodo, linguam ejus uno alterove digitorum madefacto attingit, interpretando porro in digitis Spiritum Sanctum, in saliva autem sapientiam, planum est nos doceri, sapientem sermonem non obtineri sine Spiritu Sancto, hic enim est, qui nos modum docet discurrendi de rebus divinis, bene loquendi de proximis, aliosque pios et virtuosos frequentandi sermones. Nullum corporis nostri membrum tanta refectione indiget, quanta unica lingua, quia mors et vita in manu linguae. *Prov.*, xviii, 21. Unde S. Chrysostomus, in *Psal.* cxi, ait: « Lingua omnium malorum causa « si negligatur, quemadmodum bonorum, si in ea

« studium et cura ponatur. » Sapienter proinde etiam sancta Ecclesia in hymno, ad Primam recitari solito, ordinavit, ut quotidie in principio diei a Deo flagitemus Christianam vitam nostrae innocentiam, « Deum precemur supplices, Ut in diurnis « acibus, Nos servet a nocentibus. » Verumtamen ad hoc consequendum, immediate subjungitur: « Linguam refrenans temperet. » Si enim irrefrenata et dissoluta fuerit, evidens est, nec eam a digito Dei tactam, nec a Spiritu animatam esse. Exhortatur nos equidem Apostolus, *Eph.*, iv, 30, dicens: *Nolite contristare Spiritum Sanctum*. At in solo linguae abusu hanc contristationem consistere docet, dum parum ante premitit: *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat; sed si quid bonum ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus*. Tanta etenim verborum obscenorum, injuriosorum, maledicorum, blasphemorum et similium est impietas, ut ipsam Spiritum Sanctum, si ceteroquin doloris et afflictionis capax esset, cruciaret.

27. — Chrysostomus, *Hom.* xiv, ita nos omnes adhortatur et singulos: « Os habes spirituale obsequium Spiritu Sancto: cogita, quae est oris tui « dignitas; cogita, quae mensa signatum sit os « tuum, quae contingat, quae degustet. » Haecque inter alias non infima assignatur ratio, quare Spiritus Sanctus super Apostolos in lingua figura descendit, nimirum ad sanctificandam linguam omnium nostrum; unde quidam illorum verborum, *desperititae linguae*, interpres ita discurrit: « Linguae « rum renovatio necessaria erat; alioquin nullum « est membrum, quo plus peccetur; sic et contra « nullum membrum salubrius bona lingua. » Id quod et Salmeron prosequitur, dum ait: « Nullum « in homine membrum erat, quod Spiritus Sancti « gubernaculis magis indigeret, quam lingua; linguam enim nullus homo domare potest. » Sed, sicut Sapiens docet, frenum ejus in manu Domini situatum est: *Homini est, animum preparare, et Domini gubernare linguam. Prov.*, xvi, 4. S. Antonius de Padua sequentem linguam nostrae considerationem adducit, *Ser. in die Pentec.*: « Lingua est « membrum frigidum, natat enim in humido, et « ideo malum inquietum, plenum veneno mortifero, « fero, quo nihil frigidius; ideo Spiritus Sanctus in « linguis igneis apparuit, ut linguas linguis, ignem « veneno mortifero opponeret. »

28. — In lingua insuper sensum gustus, saporis discretivum, residere, nemo est, qui nesciat; quam ob causam Dionysius Carthusianus, *Serm.* iii in *hac Dom.*, ait: « Quod enim peccator a verbis « salutaribus obmutescit, hinc oritur, quod ea, « quae Dei sunt, sibi non sapient, sicut testatur « Apostolus, I *Cor.*, ii, 14: *Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus Dei*, nec gustat, « quam dulcis est Deus, nec coelestia et terrena « bona desiderat, sed tota ejus affectio est ad car-

« nalia et terrena; dum dono sapientiae anima « perfunditur, » quia scilicet Christus eam saliva, divinae sapientiae suae symbolo, attingit, « protinus « audit, quid loquatur in ea Dominus Deus; et « incipit loqui ea, quae Dei sunt et salutem con- « cernant, et tunc carnalia et caduca ei desipiunt. » Manifestum est hujus rei in S. Augustino exemplum, qui ad Deum conversus, *loquebatur recte*: confutando scilicet haereses, fidem propugando catholicam, suos corruptos emendando mores, et Evangelium predicando. Unde S. Gregorius in homilia officii hodierni matutinalis dicit: « Saliva « ex ore Redemptoris, sapientia in eloquio divina. » Quae profecto eloquentia in ejus tum lingua, tum calamo admiranda emicuit, qui prius ad instar muti et surdi languebat.

29. — S. Antonius, *Serm.* in *Dom.* xl post *Trin.*, aliam hujus mysterii rationem attingens, ait: « Exspuens ergo, linguam muti, ut loquatur, tangit; cum omnia dura guttura ad peccata sua « conflenda, ad verba sapientiae profrendenda, con- « tactu suae pietatis informat. »

30. — Lucas Brugensis naturalem hujus, mediante saliva, tactus rationem adducens, inquit: « Quia balborum lingua, praeter oris siccitate, palato, « faucibusque adhaerescere, eamque ob causam « difficulter, quod vult, eloqui videtur, humectabat « saliva sua Jesus hujus linguam, per salivam enim « lingua mobilis ac volubilis redditur. »

Additiones.

a. — *Et apprehendens eum de turba seorsum, etc.* Carthusianus ait: « De turba seorsum, vel quia « digna non erat videre mysterium hujus miraculi, vel ad designandum quod spiritualiter surdi « et muti, secreto admonendi sunt et docendi, ne « ex humano rubore retrahantur ab advertentia et « penitentia. » Publica enim reprehensione homo aliquando fit impudenter et obstinatio; seorsum admonendus est, ne verecundia afficiatur, quae hebes et tardus fiat ad penitentiam. Charitativus ille pater filium suum prodigum sordidis lacerisque vestibus amicum a longe prospiciens, subito suos precepit dicens: *Cito proferte stolam primam et induete illum*. Verumtamen priusquam vestes allatae fuissent, in ejus amplexum corruit; cuius facti D. Chrysologus velim auscultetis, qui ait: « Ideo « pater peccata filii clausit amplexu, ne nudaret « pater filii crimina, pater filium ne foedaret. Sus- « tulit filii sui crimina, qui non sustulit nuditatem; « hinc est quod a servis ante vestire voluit filium « quam videri, ut soli patri nota esset nuditas. » Observandum quoque est quod pater iste filium suum non reprehenderit, neque ei exprobraverit superioris vitae ejus dissolutionem. « Non dixit: « Unde venis? Ubi fuisti? Quare tantam gloriam « tanta turpitudine commutasti? Sed: *Cito proferte*

« stolam primam et induete illum. Delicta qui discutit prodit. » Similiter quando Salvator noster lascivam illam mulierem Samaritanam ad viam virtutis et sanctionis reducere, eique ejus impudicitiam manifestare voluit, ad illum se locum recepit, ubi illa se reprehendam esse minime suspicari poterat, dimissisque discipulis suis, solus cum sola adeo secreta de ejus defectibus suis, solus cunctus fuit, ut discipuli ex urbe Samaria revertentes, qua de re cum illa disserisset, minime advertere potuerint: *Mirabantur quidem, quin cum muliere loquebatur. Joan.*, iv, 27. Sed qua de re cum illa loqueretur ignorabant.

b. — Ceremoniis quibus Dominus utitur, omnes sua continent mysteria. Prima quod illum a turba seorsum ducat, intelligi, si Domini quaeras gratias ad animae tuae salutem consequendam, necesse esse, vel parum, a turba, id est, a bonis terrenis et voluptatibus sequestrandum; siquidem in bonis hisce terrenis anima perditur, dum eterna negliguntur. Felices utique essemus, si eadem nobis esset de anima, quae de vili aliquo catello aestimatio; jam enim aeterna salus nostra in securo posita esset. *Catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum*, anima autem nostra saepe contenta esset, si gaudere posset micis, quae cadunt de mensa servi et mancipii sui, id est, corporis. Postquam enim hoc omnia sua accepit solatia, recreationes, quietem, studium, refectionem in mensa, animae nostrae abunde sufficeret, si vel modicum tempus adhiberemus in curam et recolectionem illius, tametsi etiam ex viginti quatuor horis, non nisi unica quotidie in illius applicaretur obsequium. Postquam corpus delicatis cibis pastum est, sufficeret animae si de laute mensae illius reliquis, deque divitiis quae ipsi ad delicias superfluant, etiam non nihil inter pauperes distribueretur, sufficeret inquam animae, si aliqua particula illorum Deo, aut egenis communicaretur: *Quod superest date pauperibus*. Atque vero neque hanc erga animam nostram pietatem habemus, id quod in divite illo epulone adimpletum esse clare videtur, de quo S. Augustinus in proposito de stila aequae, quam is a Lazaro poposcit scribens, dicit: « Qua fronte quaeris gutte « tam, qui noluit porrigere micam? Juste nunc « exigeres, si dedisses. »

c. — Christus Dominus in edendis miraculis, non suae ostentationi, sed nostrae consulat necessitati; et sic aliquando inspectante turba, ob illius magni bonum miracula faciebat, aliquando privatim, ne populorum plausum affectare videretur; instruens nos ad sectandam humilitatem, quae maxime ad magna perpetranda donaque et gratias Dei recipientis inservit. Admiramur omnes copiosas gratiarum consolationumque Paradisi torrentes in Davide, eumque coelestibus obstupescimus illuminationum illuminationibus: *Inebriabantur ab ubertate*